

PVN e-mācību 12 modulis

PIENĀKUMI

Kursa atziņas

Tas ir praktisks atbilstošākās kursa informācijas kopsavilkums.

Šajā e-mācību kursā izmantota atsauce uz ES PVN tiesību aktiem, kas ir spēkā 2020 gada 1. janvārī (attiecas uz ES PVN direktīvu, ES PVN atmaksas direktīvu un ES PVN īstenošanas regulu).

Šis modulis ir plašāka PVN kursa sastāvdaļa, ko veido šādas nodaļas:

- Ievads
- Teritorija
- Ar nodokli apliekama persona
- Darījumi
- Ar nodokli apliekamu darījumu vieta
- Digitālie pakalpojumi un vienots mini kontaktpunkts (MOSS)
- Iekasēšanas notikums un ar nodokli apliekamā summa
- Likmes
- Atbrīvojumi
- Tiesības uz atskaitījumu
- Atmaksa
- **Pienākumi**

Šajā kursā galvenā uzmanība veltīta PVN direktīvā izklāstītajiem pienākumiem. Tie attiecas uz personām, kas ir apliekamas ar nodokli, kā arī tādām, kuras nav apliekamas ar nodokli. Jūs uzzināsiet arī par PVN informācijas un apmaiņas sistēmu, kas ļauj dalībvalstīm sadarboties un kontrolēt PVN visā ES.

1. Mācību mērķi

Mācību noslēgumā jūs zināsiet:

- kas jums ir jādara, lai PVN jomā viss būtu juridiski pareizi;
- pievienotās vērtības nodokļa informācijas apmaiņas sistēmas (VIES) nozīmi vienotajā tirgū;
- kādi ir ar nodokli apliekamo personu un atsevišķu ar nodokli neapliekamo personu pienākumi, kas tām jāievēro:
  - pienākums veikt maksājumus;

- nodokļu pārstāvja iecelšana;
- samaksas kārtība;
- identifikācija;
- rēķinu izrakstīšana;
- grāmatvedības uzskaitē;
- deklarācijas;
- kopsavilkuma paziņojumi.

2. Ar nodokli apliekama persona un par maksājumu atbildīgā persona

Parasti **persona, kas atbildīga par PVN samaksu**, ir ar nodokli apliekama persona, **kas veic ar nodokli apliekamu darījumu**.

Dažkārt tās vietā par šā nodokļa samaksu būs atbildīga **tieši** ar nodokli apliekamā **persona** vai citas personas, piemēram, ar nodokli neapliekama persona, kas norādīta PVN nolūkiem **un saņem piegādi**.

Lai noteiktu, kurš ir atbildīgs par nodokļa samaksu, **ar nodokli apliekamai personai** jābūt uzskatāmai par **neregistrētu**, ja ar nodokli apliekama preču piegāde vai pakalpojumu sniegšana tiek veikta dalībvalsts teritorijā, kurā tā nav dibinājusi uzņēmumu vai kurā tai ir tikai pastāvīga iestāde, kas šajā piegādē nepiedalās.

Dažkārt šīs personas vietā par nodokļa nomaksu būs atbildīgs darījuma klients.

Piemērs: ja piegādātājs **nav dibināts dalībvalstī, kurā notiek piegāde, par maksāšanu atbildīgs** var kļūt **klients**.

Ir atšķirība starp ar nodokli apliekamām personām un personām, kas atbildīgas par nodokļa samaksu. Tas ir jānosaka, lai gadījumos, kad PVN maksājums ir nepareizs, nokavēts vai vispār netiek veikts, nodokļu iestādes zinātu, no kā tās var prasīt nepieciešamās korekcijas.

Ar nodokli apliekama persona, kas saņem piegādi, obligāti ir atbildīga par PVN samaksu, ja nedibināta ar nodokli apliekama persona tai piegādā dabasgāzi un elektrību.

Kopumā tas pats ir attiecināms uz gadījumu, kad piegādātājs sniedz pakalpojumus ar nodokli apliekamai personai citā dalībvalstī.

Jebkurā gadījumā klients var būt atbildīgs par nodokļa samaksu pēc savas izvēles, ja piegādātājs ir nedibināta ar nodokli apliekama persona. Tas pats ir attiecināms uz gadījumu, kad darījumus, piemēram, būvdarbus, metāllūžņu piegādi u. c., veic ar nodokli apliekamas personas vai dažkārt ar nodokli neapliekamas publiskas iestādes labā (192. panta a) punkts līdz 205. pants).

3. Nodokļu pārstāvis

Nodokļu pārstāvis būs atbildīgs par pienākumu izpildi atbildīgās personas vietā, kas ietver pienākumu samaksāt nodokļu iestādēm PVN.

Ja persona, kas atbildīga par PVN samaksu, **nav dibināta** dalībvalstī, kurā jāmaksā PVN, var rasties **vajadzība pēc nodokļu pārstāvja**.

Ja persona, kas ir atbildīga par PVN maksājumu, ir dibināta dalībvalstī, kur maksājams nodoklis, nav vajadzības pēc nodokļu pārstāvja. Tomēr tas neattiecas uz **preču importēšanas** gadījumiem, kad nodokļu pārstāvis **var tikt iecelts** (ja vien neeksistē savstarpējas palīdzības līgums).

Par samaksu atbildīgā persona – dibināta ES:

Nodokļu pārstāvi var iecelt pēc izvēles, ja persona, kas atbildīga par PVN samaksu, ir dibināta citur ES teritorijā.

Nodokļu pārstāvja iecelšana nav obligāta arī tad, kad atbildīgā persona ir dibināta valstī **ārpus ES**, ar kuru ir noslēgts **savstarpējās palīdzības nolīgums**.

Par samaksu atbildīgā persona – nav dibināta ES:

Nodokļu pārstāvja iecelšana var būt obligāta, ja persona, kas atbildīga par PVN samaksu, ir dibināta valstī ārpus ES, ar kuru nav noslēgts savstarpējās palīdzības nolīgums. Tas attiecas arī uz preču importēšanu.

Par samaksu atbildīgā persona – ko iecēlusi dalībvalsts:

Katra dalībvalsts **lemj par to, vai** nepieciešama nodokļu pārstāvja iecelšana. Tādā gadījumā personai, kas atbildīga par PVN maksājumu, ir jāieceļ šāds pārstāvis.

4. Ar nodokli apliekamu personu pienākumi

Iekasētā PVN samaksa nav vienīgais pienākums.

Ar nodokli apliekamām personām, **pat ja tās nav atbildīgas par nomaksu**, ir jāpilda **vairāki citi pienākumi**. Dalībvalstīm ir tiesības izstrādāt īpašus administratīvos noteikumus.

Svarīgākie pienākumi, kas minēti PVN direktīvā

Atbildība: jebkura ar nodokli apliekama persona, kas veic ar nodokli apliekamu preču piegādi vai sniedz šādus pakalpojumus, ir **atbildīga par PVN samaksu** nodokļu iestādēm. Tomēr ir daži gadījumi, kad atbildība tiek nodota klientam.

PVN samaksa: jebkurai ar nodokli apliekamai personai, kas atbildīga par nomaksu, ir **jāsamaksā PVN neto summa**, iesniedzot PVN deklarāciju. Atbildīgai personai var būt jāmaksā importa PVN jau importēšanas laikā.

Identifikācija: ar nodokli apliekamai personai ir **jāpaziņo par uzņēmējdarbības sākšanu, mainīšanu vai izbeigšanu** ar nodokli apliekamas personas statusā. Dalībvalstīs visām ar nodokli apliekamām personām piešķir individuālu PVN identifikācijas numuru.

Tomēr noteiktos apstākļos dalībvalstīs var nolemt nepiešķirt šādu numuru dažām ar nodokli apliekamām personām.

Rēķinu izrakstīšana: ikvienai ar nodokli apliekamai personai ir jānodrošina **rēķina izrakstīšana** par preču piegādi un pakalpojumu sniegšanu, ievērojot nosacījumus, kas minēti PVN direktīvā. Šis rēķins var būt papīra dokumenta vai elektroniska rēķina formā. Ja pastāv pienākums nodrošināt rēķina izrakstīšanu, ar nodokli apliekamām personām šajā rēķinā ir jāsniedz informācija, kas minēta PVN direktīvā.

Grāmatvedības uzskaitē: ikvienai ar nodokli apliekamai personai ir **pietiekami sīki jāreģistrē informācija par piemēroto PVN** un jāļauj nodokļu iestādēm pārbaudīt šo piemērošanu. Ikvienai ar nodokli apliekamai personai ir jāveido reģistrs, kurā reģistrē visas preces, kas nosūtītas vai pārvestas uz citām dalībvalstīm.

Ikvienai ar nodokli apliekamai personai ir jāsaņem kopijas izrakstīto un saņemto rēķinu kopijas.

Deklarācijas: ikviena ar nodokli apliekama persona iesniedz PVN deklarāciju, kurā norāda **visu informāciju**, kas nepieciešama tā nodokļa aprēķināšanai, kurš kļūst iekasējams, un iekļauj deklarācijā arī veicamos atskaitījumus tik detalizēti, lai būtu iespējams pamatoti veikt novērtējumu par:

- darījumu **kopējo vērtību;**
- **atskaitījumiem;**
- jebkādu **atbrīvotu** darījumu vērtību.

PVN deklarācija ir jāsniedz noteiktos termiņos, ko nosaka dalībvalstīs.

Kopsavilkuma paziņojumi: katrai ar nodokli apliekamai personai **par katru kalendāro mēnesi vai ceturksni** ir jāiesniedz **kopsavilkuma paziņojums par iepircējiem** citās dalībvalstīs, kuriem ar nodokli apliekamā persona ir piegādājusi preces, kas atbrīvotas no PVN, vai sniegusi pakalpojumus, kuru saņēmējs atbilstoši 196. pantam ir atbildīgs par nodokļa samaksu. Šajā kopsavilkuma paziņojumā ir jāiekļauj arī specifiska informācija.

Sadarbība starp dalībvalstīm: PVN informācijas apmaiņas sistēma (**VIIES**). Dalībvalstīm ir pienākums sadarboties. ES ir izveidojusi sistēmu, kurā dalībvalstis dalās informācijā, ko iegūst no savām ar nodokli apliekamajām personām.

Dalībvalstu administrācijas var piekļūt informācijai par ES pārrobežu darījumiem, kas saistīti ar precēm un pakalpojumiem, par kuru nodokļa samaksu saskaņā ar 196. pantu ir atbildīgs saņēmējs.

Ikviena ar nodokli apliekama persona arī var piekļūt dažām šīs sistēmas funkcijām, lai pārbaudītu savu klientu PVN identifikācijas numurus. Šī sistēma ļauj dalībvalstīm sadarboties un kontrolēt PVN visā ES.

Piekļūt neierobežotajiem e-mācību kursiem iespējams, apmeklējot EUROPA tīmekļa vietni: https://ec.europa.eu/taxation_customs/eu-training/general-overview_en.

Atcerieties – tas ir ātrs un praktisks atbilstošākās kursa informācijas kopsavilkums. Par autentisku uzskatāmi vienīgi Eiropas Savienības Oficiālā Vēstneša publicētie Eiropas Savienības tiesību akti. Komisija neuzņemas nekādu ar apmācību saistītu atbildību vai saistības.